Ч. 89 (12.745).

Львів, субота 25. квітня 1931.

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-28.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Еспанія і велика політика.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 19. квітня 1931.

I.

Що Еспанія грала в минулому першорядну ролю в европейській і кольоніяльній політиці, це відоме кожному гімназистові. Так само відоме всякому, що ролю ту Еспанія втратила, і то давно вже — хтонебудь готовий нам навіть подати „причини“ того занепаду колишньої великої потуги („в якій сонце не заходило“) і славної нації — причини більше або менше влучні й правдиві. Як не як, а наше покоління привикло таки зовсім не думати про Еспанію в своїх комбінаціях і міркуваннях (зновже: більше або менше влучних) на теми міжнародньої політики взагалі, а тих її елементів, які могли би посередньо відбиватися також на долі нашої тісніщої й ширшої Батьківщини — зосібна. Що знаємо про становище Еспанії в закордонній політиці? Що про її зусилля, її успіхи і невдачі в кількох останніх десятках років? Небагато. Хіба, що Еспанія десь під кінець XIX. століття програла війну зі Зединеними Державами і втратила великий острів Кубу. Тай хіба ще, що недавно тому, щось ледви три роки, побивав її скільки попало ватажок ріфенів, по тому боці Ґібральтарського проливу, Абд-ель-Крім, та що — не будь поважного військового зусилля Франції в Мароці, не булоб сьогодні ймовірно ні одної еспанської ноги в т. зв. еспанському Мароці.

Ось воно і все те, що „знаємо“ про ролю Еспанії у „великій політиці“ нашого часу. Небагато цього, і не дуже та роля й „велика“.

Щойно останні події в Еспанії, тобто упадок диктатури і за нею упадок монархії спричиняючи особисті зміни в правлінні еспанської закордонної політики, позволили просякнути наверх звісткам про кілька важних подій і процесів, які були донедавна закриті професіональною тайною закордонних і військових міністерств.

II.

Так раптом дізнався здивований світ про те, що в своїх постійних зусиллях на окруження й ізоляцію Франції теперішній італійський уряд не залишив був на боці й Еспанії. Дипльоматії Мусолінія повелося втягнути в коло проти французьких явних і таємних союзів також уряд пок. Прімо Рівери. Цей генерал (як взагалі величезна більшість еспанського загалу, який досі не може забути напастей і грабіжей Наполеона) не долюблював Франції, яка йому й відплачувалася — даючи поміч, моральну і мабуть також... іншу — еспанським республиканцям. Активна дипльоматія Мусолінія зуміла використати цю антипатію еспанського диктатора і довела до того, що він підписав таємну угоду з Італією проти Франції. З угоди цієї сьогодні прилюдно відомо, що нею були означені умови співробітництва еспанської фльоти з італійською на Середземному Морі проти Франції; чи було передбачене таке саме співробітництво також між сухопутніми силами Італії й Еспанії, невідомо широкому загалові, бо угода досі вповні не опублікована, але воно дуже ймовірне, а принаймні льогічне. Йдучи на таку угоду, уряд пок. еспанського диктатора цілком був зреп... слідами політики Альфонса XII, батька теперішнього обезпрестоленого короля. Останній був свого часу, в початках тридержавного союзу німецько-австрійсько-італійського, зобовязався на випадок війни Італії (і союзу) проти Франції виставити 200-тисячну армію і через Піренеї наступити на Францію. Смерть Альфонса XII. розбила була це зобовязання, а наступник його того союзу не відновив. Відсвіжив його тільки ґенерал Прімо де Рівера.

III.

Хоча військова угода італійсько-французька і була таємна, то французький уряд своєю дипльоматичною розвідкою про неї дізнався і, розуміється, взявся за протиміри. Щоби дати Мадридові доказ своєї доброї волі, Париж кинувся передовсім на катальонських сепаратистів, котрі досі мали захист по цьому боці Піринеїв і навіть, кажуть, перевозили відси контрабандою зброю до Катальонії, організували саботажі, атентати, тощо. Раптом французька поліція увязнила кількадесять катальонських націоналістів з полковником Масією на чолі, сконфіскувала її прикордонні склади зброї, і поставила їх перед суд, який швидко й засудив катальонських патріотів на більші й менші кари і на виселення з границь Франції. Річ певна, сьогодні французький уряд кається цих переслідувань катальонців — Масія сьогодні президент Катальонії, а катальонці, як констатує тутешня преса, сьогодні „жорстоко ненавидять Францію“. Таке нині. Але тому кілька років, хто міг підозрівати, що тровлені катальонські проводирі так швидко будуть стояти на чолі уряду сумежної з Францією Катальонії? Тоді французька поліція думала, що вона Бог зна, яке зручне діло робила переслідуючи катальонців тай піддобрюючися ось-так ґенералові Прімові. Одначе, для певности, Франція, піддобрюючися Прімові на катальонській „точці“, одночасно „опікувалася“ протидиктаторським рухом у самій-же Еспанії, а зосібна щонайменше нічого не робила, щоби онесмілити еспанську республиканську еміграцію у Франції.

То була, як то кажуть, робота „на всякий випадок“. А вести таку подвійну роботу, коли є в грі життєві інтереси країни, не тільки не виявляє собою нічого неморального, а навпаки — воно навіть обовязок передбачного політика чи уряду.

IV.

Коли нарешті вдалося повалити Пріма, тутешній уряд задумав відплатити італійському в Мадриді йогож власною валютою, тобто відвернути еспанське вістря від Франції та звернути його проти Італії. При допомові тутешнього еспанського амбасадора Квінонеса Леона, переконаного франкофіла, французький уряд дістав спершу від Мадриду довірочне запевнення, що він не введе в життя військової конвенції з Італією, а далі Париж узявся за заходи для втягнення Еспанії в свою політичну й військову комбінацію. До Мадриду поїхав був міністр війни Мажіно на особисту — очевидно! — гостину. Підчас цієї „особистої“ гостини п. Мажіно предложив еспанському урядові проект угоди, зновже „тайної“, про свобідний переїзд французьких військ з Марока, еспанськими залізницями, до Франції — на випадок „чого“. Франція має в самому Мароці 150 тисяч війська, з якого „в разі чого“ 100 тисяч можна би перекинути на европейський фронт — над Рен або в Альпи. Перевіз такої сили поперек цілого Середземного моря, виявляв би великі риски, супроти італійських підводних суден і без порівнання безпечніше перевезти їх вузьким Ґібральтарським проливом до Еспанії, а відти залізницями до французького кордону.

П. Мажіно мав успіх. Він вивіз з Мадриду згоду на привезену ідею військово-залізничої конвенції; обосторонні фахівці взялися за згодою короля до подрібного оброблювання договору; Мусоліні спіймав облизня, — коли раптом еспанська монархія — під одночасними, дарма, що окремими напорами: католицького духовенства і республиканського масонства — перевернулася.

„Вибухнула“ республика, а властиво аж дві республики. А з вибухом цим попалися під знак запиту не тільки складні еспансько-італійсько-французька гри, а й ще значно важніші справи: справи цілої східної закутини Середземного Моря, іберійської й африканської.

А в звязку з цим захитанням іберійської рівноваги ненадійно виявилася загроза, що захитається ще одна підпора тієї (вже й так кріпко захитаної) політичної системи в Европі, яку звичайно називаємо системою версайською, тобто системою, яка в парі з риською системою забезпечує під ґеґемонією Парижа відомі благодати цілій Европі по цьому боці лінії Риґи, а зосібна щедро наділює всякими гараздами галицьку і волинську країну.

V.

Що народини катальонської держави, все одно, чи зовсім відорваної від Мадриду, чи в союзі з ним, не можуть числитися додатньою позицією в політичному білянсі Франції, на це вже вище звернули ми увагу: катальонцям важко забути дві річи — ту особливу гостинність, яку виявили для полк. Масії і його товаришів французька поліція і судівництво, тай обставину, що є і по цьому боці Піренеїв, у старій провінції Русійоні, катальонська людність, тієї самої мови й раси, що в свобідній Катальонії.

Це одна обставина, певно не маловажна, але й не рішаюче важна. Значно важніша — друга. А саме:

Мадридські республиканці, підготовляючи удар проти монархії, послідовно й твердо впевняли, що як тільки прийдуть до влади, то відкличуть еспанські залоги з Ріфу і з еспанського Марока: раз, бо кольоніяльні добичі неморальні з погляду демократичної доктрини, а друге, бо ці кольонії тільки коштують багато еспанської крови і гроша, а нічогісінько Еспанії не приносять. Республиканці підносили як один з головних закидів проти монархії її коштовну і безплодну політику „престіжу“ в Мароці. Сьогодні вони при владі, а цілою тутешною пресою йдуть вислови побоювань, що теперішні мадридські володарі можуть раптом здійснити свою мароканську програму евакуації, тай міркування над тим, що з цього може вийти для становища Франції у Мароці, а за тим — бо все вяжеться над Реном і під Альпами.

VI.

Колиб еспанці евакували Ріф, то — мовляв — у ту мить знов піднесуть голову ріфійські племена, ледви тільки приголомшені, і то великим коштом французької крови, племена войовничі і фанатичні. Ще хвилина, а вони знов кинуться на французький Марок. Ще мент, і знов треба буде посилати з Франції нові війська, замість відти брати військо до Европи. Що діяти? Відразу заняти залишену еспанцями землю? Навіть якби ріфенці і не боронилися, то що скажуть на таке інші держави — Англія, Італія? Що робити? Покищо хіба тільки дружно „радити“ Мадридові, щоби залишив війська в Африці. Але коли Мадрид не послухає дружніх порад, то що? Доволі хвилину призадуматися, а зрозуміємо, яка оправдана жура французького уряду і штабу супроти наслідків еспанської революції не тільки для становища Франції в Африці, а й супроти Італії й Німеччини, тобто супроти цілої, щораз то наявнішої, щораз цупкішої і щораз надійнішої збірної акції на повалення версайської системи в Европі.

Німецько-австрійська митна угода відограла ролю пробного каменя тривкости й надійности пануючої версайської системи. Показалося, що на угоду цю по тиху, завдалегідь дали свою згоду одні держави, передовсім Італія, та що чимало інших держав, дарма, що союзних з Францією, протестує проти розпочатого „аншлюсу“ тільки для форми, не хотячи в дійсності ні пальцем

кивнути (Югославія, Румунія, навіть Чехословаччина!). Показалося, що навіть східня союзниця Франції не булаб від того, щоби дати себе вєднати Берлінові (якби тільки Берлін цього хотів, беручи на себе протекцію її супроти Сходу). Показалося нарешті, що в самій Франції, навіть у самому французькому уряді, з кожним днем глибше і ширше закріплюється свідомість, що версайська система пок. Клеманса була страшенною помилкою, що треба її викинути на смітник, із можливо якнайменшими втратами, тай взятися до будови нової, людянішої й доцільнішої системи, яка не може бути основана на чимось іншому, як тільки на французько-німецькому порозумінні.

С. Залїпський.

Відкриті карти.

„Інгеренція" „Слова Польского" в обрядові справи нашої церкви.

В передостанньому числі нашого щоденника присвятили ми в передовій статті дещо уваги органові львівської санації „Слову Польскому". Приневолив нас до цього факт чергового брутального нападу „Слова Польского" на митрополита Андрія Шептицького. Причиною нападу був цим разом пастирський лист найвищого греко-католицького церковного Достойника про обрядові справи нашої церкви. „Слово Польске" надало цьому листові наскрізь політичний характер і не обмежилося до обговореної вже в нас статті, але зараз-же в одному з чергових чисел (з 23. квітня ц. р.) принесло на цю саму тему ще й передову статтю під вимовним заголовком „Деструктивна робота". Під „деструктивною роботою" розуміє „Слово Польске" саме останній пастирський лист митрополита.

„Оголошені в нашій ґазеті — читаємо у статті дослівно — уступи згіршуючої „пастирської" полеміки о. митрополита Шептицького зі станиславівським епископом Хомишином, а також додані до тих уступів коментарі, насвітлюють глибокі ідеольоґічні, а може навіть світоглядові ріжниці, які відділюють як духовість так і шляхи морального розвитку, по яких бажають вести руске населення нашої дільниці два найвидатніші керманичі греко-католицької церкви".

Після такого вступу „Слово Польске" переводить характеристику обох владик і їхніх „світоглядів".

„Ідеольоґія о. епископа Хомишина, унаглядненa в цілій його дотеперішній діяльности і *спрецизована так знаменито в його останнім пастирськім листі — прямує до латинізації, а тим самим до окциденталізації руского населення, його обряду і культурного розвитку.* (Підкреслення наші — Ред.).

Натомість:

„Ідеольоґія о. митрополита Шептицького, удокументована також цілою його дотеперішньою діяльністю, оформулована беззастережно, як програма праці (в безсумнівній реакції на лист о. еп. Хомишина), бажає як літурґію свого обряду так і культурний розвиток руского населення здецидовано усхіднити, зорієнталізувати і то можливо в найскорішому темпі. *Еп. Хомишин є передовсім священиком, слугою католицької Церкви* (підкр. наші — Ред.), а митрополит Шептицький є передовсім політиком, що вважає Церкву за знаряддя для реалізації наскрізь політичних плянів „галицько-українського" сепаратизму.

Наслідки обох зясованих „Словом Польским" „світоглядів" представляє цей орґан так:

„Католицька, „римська" і „західна" ідеольоґія о. Хомишина мусить вести до наказу льояльности руского населення супроти держави, до афірмації державної влади, а навіть до постуляту сильної та суцільної польської держави. Реалізація такої ідеольоґії мусить довести до тісного спілення (зесполення) руского населення з державою, до його „удержавлення" (sic! — Ред.)".

Зате

„політичне, „східне" становище о. Шептицького веде теж неухильно до точно означених наслідків: укріплює і поглиблює культурні ріжниці між руським населенням і польською суспільністю, намагається поставити між ними перегороду, якої не можна перейти, тобто в остаточних наслідках веде руске населення до протиставлення державі, до її поборювання".

Поставивши справу так „ясно" і вимовно, „Слово Польске" бере тепер в оборону „руске населення". Перед чим — спитаєте. Перед „орієнталізацією", словом перед греко-католицьким митрополитом, і навіть проливає крокодилячі сльози над незавидною, мовляв, долею цього населення.

„Нема сумніву — твердить воно — що „східна" концепція о. Шептицького, будучи передовсім якщо не виключно політичною — є засадничо штудерною і доктринерською. Вона не має обєктивних умовин (не забувайте, що це говорять політичні і обрядові (!) специ зі „Слова Польского" — прим. складача) розвитку серед самого руского населення, бо воно, наслідком свого історичного, віками закріпленого співжиття з польським населенням у самих своїх інстинктах (!), культурних амбіціях, звичаях, і в моральному типі належить понад усякий сумнів до обсягу західної культури і тим дійсно ріжниться від зазбручанських українців, а також від „тутешнього" населення на Волині та Поліссі. Тому то орієнталізація цього населення на зразок „східньої" рецепти о. Шептицького — булаб операцією, противною природі та орґанічним прикметам психіки цього населення".

Кінчить „Слово Польске" ті „фахові" міркування таким висновком:

„Деструкційна робота о. митрополита Шептицького, асекурована, на жаль, наскрізь шкідливим для наших воєвідств конкордатом п. Ст. Ґрабського, може загрожувати як інтересам держави так і католицької Церкви на наших землях поважним заколотом і розстроєм, якщо польська державна влада і покликані в Польщі до оборони найживотніших інтересів католицької Церкви чинники, малиб її (таку роботу) толерувати".

Закінчення, як бачимо, найкраще і найвимовніше. Це рівночасно і погроза і заклик до відповідних репресій у відношенні до особи найвищого Достойника греко-католицької Церкви в Польщі. Замість цілої статті, вистарчилоб було обмежитися тільки до цього „висновку".

Кваліфікувати обговорену статтю „Слова Польского" булоб недоцільно. Бо вона своїм змістом і тенденцією кваліфікує прекрасно себе і цілий цей львівський табор, що стоїть за „Словом Польским". Ця стаття є тільки одним, черговим кільцем у великому ланцюзі цькування та нагінки на особу нашого, богато-заслуженого для греко-кат. Церкви і українського народу, митрополита. Подали ми цю статтю в вимках на доказ, як то львівські санатори працюють при допомозі свого пресового орґану над підготовкою „мирного, згідного співжиття" обох народів у Сх. Галичині.

А ось у 111. числі з дня 24. квітня ц. р. теж саме „Слово Польске" у відповідь на передвчорашню нашу статтю написало:

„1) Відношення „Слова Польского" до руского населення від 1927 р. в противлежности до інших львівських орґанів є постійно і незмінно прихильне і позитивне, це відношення не мало ніколи шовіністичного вістря, яке також з тієї причини не може бути притуплюване під впливом якихсь дискусій; 2) Саме тому, що „Слово Польске" прямує витревало до зорґанізування трівкого, якнайкращого і якнайзгіднішого співжиття руского і польського населення в нашому краю, не можемо ослаблювати ні на хвилю нашої боротьби з протипольськими і протидержавними чинниками в житті руского населення, доки ці чинники будуть творити головну заваду і перешкоду в уладженні добрих, сердечних взаємин між руським чи українським і польським населенням на нашій землі".

У двох наведених точках „Слова Польского" міститься вся програма національної політики супроти українців, яку визнає і проповідує львівський санаційний табор на чолі з пп. Левенгерцом, Стронським, Мейбавмом і іншими їх одновірцями. Хоч ця програма здавна нам відома, але щойно тепер так щиро і так недвозначно в їхньому орґані сформулована. Вважаємо цю програмову енунціяцію додатнім явищем у житті та діланні львівської санаційної ґрупи. Отверте і щире ставлення справи все найкраще і найдоцільніше. Тепер і нам легше робити відповідні висновки з такого здецидованого і недвозначного становища львівських санаторів.

Їх завдання „удержавнити" українське населення. Якби ми хотіли пошукати за зразками для такого „удержавлення", то найшлиб один у ґрупі Михайла Бачинського. Вона дійсно „удерж

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. КВІТНЯ 1931.

Р. ЧІЛЬ

ЕСПЕРАНТО.

В часі від 1. до 8. серпня 1931 р. відбудеться в Кракові 23-ий світовий конгрес Есперанта, організований, як щороку — міжнародньою організацією Есперанта („Universala Esperanto-Asocio") в Женеві.

На 13-ому конгресі, що відбувся в серпні 1921 р. в Празі, взяла участь між іншими народами й Україна, якої делеґація була на рівні з офіціяльними представниками держав і урядів світу.

Ледви чи думав ґеніяльний творець міжнародньої мови „Еспeранто", д-р Людвик Заменгоф, видаючи в 1887 р. свою книжечку „Міжнародня мова" під псевдонімом Д-ро Есперанто (звідки й назва нової мови), що його винахід в розмірно недовгому часі прийме все людство не тільки в теорії але, головно, в практиці?

Говорити сьогодні про вагу Есперанта, про його велику актуальність, це все одно, доказувати, що коло кругле, день ясний, а ніч темна.

Творець Есперанта переміг тому, що він глибоко відчув механіку, не лише нової штучної, але й усякої іншої, живої мови. Даючи цій мові, штучній мові лексику (засіб слів) індогерманського, а далі головно романського походження, спільні ріжним мовам, граматику за прикладом англійської мови — якнайпростішу, без якихнебудь вимків, а синтаксу на зразок славянської, просту й льоґічну. Тимсамим дав ґранітову підставу новій міжнародній мові.

Безумовно: фонетичний правопис, італійської згучности й ясности вимова, дають цій мові змогу вимовляти цю мову однаково якомунебудь мешканцеві землі. Ясна й льоґічна складня роблять її мовою вчених і поетів, мистців і людей практичних.

Питання про штучність цієї мови сходить нині на другий плян. Невжеж із становища якоїнебудь живої мови есперанто „штучніше", як прим. для українця мова німецька, французька чи анґлійська? А що й казати про мертві нині мови, як „латинська?

Тому, хто вчиться — знаючи якусь одну славянську мову іншої славянської мови (те саме з мовами ґерманськими чи романськими) видасться та друга близька мова штучною, неприродною.

Есперанто-ж — ясне, звучне, просте, льоґічне, багате лексикою і усіми можливостями вислову, складні, то-що.

Головно: есперанто людям дає справжню, психічно-культурну спромогу порозумітися із собою без почуття культурної вищости чи нижчости. Воно не тільки не хоче, але й не може принижувати одних, а підвищувати інших. Замість убивати національно-культурні окремішности ріжних народів — есперанто їх підносить, вироблює, плекає, завдяки ріжним причинам.

Передовсім тому, що ідеєю есперанта як культурного міжнароднього руху є порозуміння між людьми, народами. А потім, хоч воно може видатися дивним: практичність есперанта у взаєминах між людьми дає йому вартість, рівну із усякою іншою цінністю, загально-людського добра.

Нам есперантистам істнування такої мови видається річю такою самозрозумілою, а враз із цим такою необхідною, як повітря чи вода.

Впродовж 44 літ починаючи з хвилини, як появилася згадана книжечка д-ра Заменгофа, а 36 літ від часу скликання першого конґресу у Бульонь-сір-Мер 5-13. серпня 1905 р. есперанто поширилося нечувано швидко і всесторонньо, ввійшло глибоко в міжнародні зносини.

Вчать цієї мови в школах ріжних держав (Німеччина, Франція, Фінляндія, Чехословаччина і т. д.), ввели її як помічну в урядування торговельних палат, урядів, а при Лізі Націй у Женеві має вона почетне місце: Міжнародне Бюро Праці в Женеві видає в есперанто свої бюлетени і веде кореспонденцію.

По цілому світі розсіяні товариства есперантистів, у цій мові виходять теж уже тисячі часописів і сотні тисяч томів літератури — перекладної й оригінальної із усіх можливих царин людської діяльности й знання.

По університетах культурних держав істнують катедри есперанта, окремо істнують у ріжних державах незалежно від шкіл — іспитові комісії, що дають рік-річно новий контингент знавців-фахівців есперантистів.

Уряди культурних держав дають есперантському рухові всяку потрібну поміч. Уводять есперанто як мову факультативного порозуміння, головно з уваги на торговельний, науковий рух та рух чужинецько-туристичний. (Як відомо, мале князівство Ліхтенштайн, увело есперанто урядово в почтовий оборот).

Сьогодні в урядах якогонебудь західно-европейського міста знайдете людей, що порозуміються з вами в цій мові, а поліція великих західно-европейських центрів примусово вчиться окрім кількох світових мов — есперанто.

Усі віроісповідання на культурнім світі признали есперантови повне право проповідування своїх наук.

жавлена" і санатори направду можуть її трактувати як інвентар, бо тільки щось у тому родї можна „удержавлювати". Отже ця група булаб зразком ідеалу на матеріял до „якнайгіднішого співжиття" у політичній та господарській ділянці. А ось цілковита „латинізація, а тим самим окциденталізація руского населення" при допомові обрядових змін у греко-католицькій Церкві булаб зразком „якнайгіднішого співжиття" на релігійному полі. Отже і церква повинна стати, на думку львівських санаторів засобом для наскрізь політичних цілей, але тільки і виключно в польську користь. Тоді все буде в порядку. Бо „Слово Польске" вправді протестує проти „роблення" церкви чи обряду „політичним знаряддям", але виключно тоді, коли та церква чи обряд малиб відіграти позитивну ролю в чисто українській національній справі, як ось у консолідаційних змаганнях української нації.

Все інше, що відбігає від таких „зразків" у житті українського населення під Польщею, треба ґрунтовно знищити. І ось саме реалізація цього останнього гасла лягла в основу політичної програми львівських санаторів з тим, що набула в них таку „скромну" номенклятуру: безупинна, неслабнуча „боротьба з антипольськими і антидержавними чинниками в житті руского населення".

За океаном.

Спис населення в Канаді й українці.

Цього року буде спис населення в Канаді у червні. Канадійські українці ведуть агітацію, щоби українці при списі подавали виразно, що вони української народности і що їх мова українська. При попередній конскрипції в Канаді в 1921 р. близько 200.000 українців подало помилково свою народність. Галичани подавали за свій край Австрію і вийшла „австрійська" народність. Знову волиняки, подоляки й інші придніпрянці подавали за свій край Росію і вийшла ще „російська" народність. Обі ті народности вийшли коштом і на шкоду українців і тому загальне число українців у Канаді вийшло за мале і неправдиве. По правді українців у Канаді є коло пів міліона і коли буде перед списом населення відповідне підготування, то всі вони, крім горстки нещасних кацапів, подадуть свою народність і мову як слід, по правді, як українську. А тоді й Канада знатиме, що українці в Канаді — поважна сила, після англійців і французів третя народність у державі.

Шевченківські свята в Канаді.

Дня 15. березня відбувся Шевченківський концерт у Брендон, Манітоба. Концерт уладила тамошня читальня „Просвіти". Концерт був гарний, богатий в ріжнородну програму. Салю прибрала в українські прикраси місцева Українська Жіноча Громада. — Дня 29. березня був концерт української школи ім. Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу. Це був другий цеї весни концерт у Вінніпеґу в честь Шевченка. Програма була теж богата.

Українські радіо-концерти в Філядельфії.

На днях уладила українська радіо-комісія перший діточий концерт з радіостанції ВЕЛЬК у Філядельфії. Концерт мав повний успіх і загально подобався українській публиці в Філядельфії й околиці. В пятницю, 10. IV., був другий український діточий радіо-концерт із станції ВЕЛЬК. Були виконані церковні псальми. Крім цього концерту були ще два радіо-концерти, які уладив проф. Павло Келечава. В суботу в год. 1.30 попол. був концерт із станції ВФІ, на якому орхестра п. Келечави виконала низку українських композиций дійсно по мистецьки. Також в неділю в год. 2. попол. уладив п. Келечава радіо-концерт із станції ВІП.

Винахід українського артиста в Ню Йорку.

Український артист-різьбар Олександер Архипенко, котрий тепер працює в Ню Йорку, викінчив свій винахід рухомих образків без фотографії, який купила від нього „Радіо-Корпорація Америки".

Страти українців при банкротстві банків у Ню Йорку.

Скільки виносять втрати українців при банкротстві загально відомого банку „Бенк оф Юнайтед Стейтс", годі докладно знати, бо ніхто цього не обчислює. Але відомо, що богато наших громадян повкладало там гроші і тепер попали в біду. Між іншими зденоновано в тім банку також коло 1.100 долярів, які лишились були з протестаційного походу. Мин. тижня збанкротував при 12 вулиці і 2-ій евені малий „Ворлд Ексченджь Бенк", в якому велике українське товариство „Дністер" мало своє чекове конто. У хвилі замкнення банку стейтовою владою було на тому конті 1.200 долярів. І хоч на половину з них були вже виписані чеки з виплатою, то чеки вже не перейшли і майже ціле конто покищо замкнене. („Америка").

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

На наукові теми.

З наукової праці правничого факультету Українського Університету в Празі.

(„Улиточні" й „уступочні" записі в українському праві").

В академічному засіданні Колеґії професорів факультету права і суспільних наук Українського Університету в Празі для читання наукових рефератів на юридичні теми, у березні 1931 року прочитав доцент-суплент д-р О. Гайманівський реферат на тему: „Улиточні й уступочні записі, як своєрідна норма в українському праві".

„Улиточна" запись по українському праву — це договір, на основі якого позбавляється когось права на спадщину, яке виявилося чи на основі закону, чи заповіту, але поки ця спадщина ще не принята чи поки не переведено виділу належної частини. На основі договору улиточної записі утворюється заступство законного наслідника, а тому на правопереемника переходять зобовязання, в тім числі й обовязок вилати дочкам спадкодавця придане. В рос. цивільні закони (приміт. під 710. та 1256. ст. Х. т., 1. ч.) це перейшло тільки специяльно для Чернигівської та Полтавської губ. на Україні з розд. VII. арт. 4. Литов. Статута 1588 р.

У попередніх памятках українського права цього договору не зустрічаемо. Улиточна — це не зречення від спадщини, а відступлення права на неї іншій особі, яка після цього одержує ту спадщину на основі улиточної — не силою свого права на наслідування, а силою придбання на основі договору чужого права на наслідування. Московське право таких договорів не знае. Сама назва „улиточною записсю" походить, на думку референта, від слова „вливати", бо в тім-же статуті вживається юридичний вираз „право вплив". Що торкається „уступочної записи", то це теж інститут українського договірного права. На основі уступочної записі власник передає свою власність другій особі на випадок своєї смерти ще за свого життя. Цей інститут українського права перейшов з 5. арт. розд. VII. Лит. Стат. 1588 року в російський Х. т. 1. ч. св. зак., але-ж тільки для Полтавської та Чернигівської губ. на Україні (522. ст. Х. т. 1. ч.). Це є свого роду духовниця, на основі якої спадкоемець вступає у володіння майном за життя його власника, який після цього не має права переробляти акту й уступати майно іншій особі, за виключенням того, випадку, коли назначений ним правопереемник умер би скоріше від нього. Право уступця розпоряджатися уступленим майном обмежене правом того, кому воно уступлене, але й цей не має права розпоряджатися до смерти уступця. Це не є „дарственною записсю", про яку говориться окремо в 970 ст. Х. т. 1. ч. (Лит. Стат. розд. VII., арт. 1). На основі „дарственної" право власности зараз-же переходить до обдарованого, а на основі „уступочної записі" — право власника остається за уступцем з обмеженням його волі до його смерти; до переемця-ж переходить зразу тільки право володіння, що-ж до права власности, то воно переходить до нього тільки по смерти уступця. Уступочні записі є й у давніших статутах.

Референт подав усе, що є в літературі і судовій практиці про „улиточні" та „уступочні" записи і висловив думку, що це і те є оригінальним твором української правосвідомости.

Реферат викликав дуже оживлену виміну думок. Доцент д-р Баранів, переглянувши відповідні норми римського права, дійшов до висновку, що в римському праві немає до цього анальоґії. Проф. К. Лоський зі свого боку, заявив, що в римському праві майже не можна вказати такого.

Проф. А. Андрієвський звернув увагу на те, що „улиточна запись" уявляє собою універсальну „приемственність" на основі договору, відповідну універсальній — спадковій „приемственности". „Уступочне" право — це спадковий договір, замітний для хліборобських народів, творить в українців інститут приймацтва. — Проф. А. Яковлів завважив, що треба навести справки в польському і маґдебурському праві — чи не має там основ для „улиточних" і „уступочних" записів. — Проф. Одарченко звернув увагу на те, що, як „улиточні", так і „уступочні" записи мають велику практику серед українського народу, як своєрідне народне право. — Проф. С. Шелухин завважив, що „уступочний" договір має свій початок у Руськ. Правді. 113 ст. Руськ. Правди (Карамз. сп.) каже, що вдова може взяти свою частку і сидіти окремо. По 114. ст. мати дає своє майно тому, кому схоче, а коли вмре, не оставивши розпорядження, то майно її переходить тому, у кого дожила віку і хто годував її. Нарешті по 116. ст. вдова може оставити своє добро тому синові, який був добрий для неї, а коли „всі сини лихі і дочки" — „може дати хто її кормить". Тут ясна ідея „уступочної" записі — це ідея української правової свідомости вже у часах Руської Правди. Сам термін „улиточна запись", що походить від українського слова „влити", „улити" право, вказує образно на повноту, яка потім найшла вислів у формі „обіл, вічно, непорушно", а далі в формі „все, нічого за собою не оставляючи".

Усієюж акцією поширення цієї мови, її доповнювання та творення її пропаґанди та орґанізації її прихильників кермує міжнародне товариство **„Universala Esperanto - Asocio"** в Женеві.

Щорічним переглядом сил і нових здобутків есперанта є міжнародні конґреси, що починаючи з 1905 р. відбуваються по черзі в ріжних центрах світу.

Там можна оглянути культурні фізіономії ріжних народів світу, можна почути про їх потреби й бажання, про їх радощі й смутки!

Усякий міжнародній есперантський конгрес окрім вібрань свого пленум, яких буває дуже мало, працює головно в секціях. А є їх дуже багато.

В часі конгресу есперанта місто прибирає окремий вид: по вулицях чути есперанто, театри дають вистави в тій мові, по церквах і святинях відправляють богослуження, проповідують, сповідають в есперантській мові, держава орґанізує окрему службу адміністрації для учасників конґресу в мові есперанто то-що.

Можна справді переконатися про миротворну силу цієї мови-ідеї, коли бачите на конгресі, в його президії, комісіях і т. д. побіч себе в найкращій гармонії духовних ріжних віроісповідань побіч вільнодумців, людей реакційно-консервативних напрямків побіч людей лівих, соціялістів чи комуністів.

Бачите все немов у казці: вовків побіч ягнят в най[illegible]ращій, мирній згоді, у спільній праці, що має принести людству краще майбутнє, порозуміння й мир!

•

Есперантський рух серед українців іде ще з передвоєнних часів. По всій українській національній території та загалом і поза нею бували поміж нашими громадянами не тільки окремі особи, що вивчили та культивували цю мову, але й цілі гуртки. У Галичині цей рух був ведений, перед війною й після неї з користю для українців, із зрозумінням, що нація може та повинна покористуватися цією мовою і її глибшою ідеєю для познайомлення цілого світу із її питанням та змаганнями.

В Коломиї видавали до війни журнал в есперантській мові **„Ukraina Stelo"** („Українська Зоря" — бо знаком есперанта є пятираменна зелена зоря на білому полі), а в ньому друкували статті про українські справи, переклади з української літератури, усе те для ознайомлення чужинців із нашим питанням.

А на XIII. конґресі Есперанта в Празі (ЧСР), як згадано на початку — взяла участь офіційна делеґація України, завершуюча немов працю, ведену українськими есперантистами до того часу.

Представник Дипльоматичної Місії У. Н. Р. в Празі Г. Бочковський промовляв, витаний гучними оплесками, по представнику саксонського уряду, а перед представником „Союзу Народів", П. Нітобе.

Українські есперантисти-еміґранти взяли тоді видатну участь у працях конгресу та усіх його уладженнях. Навязали дружні взаємини з низкою визначних громадянських діячів ріжних країв і народів, починаючи від душі И. Е. А. її провідника й орґанізатора п. Едмонда Пріва **(Edmond Privat)** професора женевського університету, приятеля нашого народу.

Треба надіятися, що і на 23-ому конгресі Есперанта в Кракові візьмуть численну участь українські есперантисти тим більше, що їхати туди недалеко.

——o——

Це вияв і образна творчість одної психольогії української, вказує на повноту, на універсальність, на те, що звязане зі спадщинним правом універсального приємства, на яке вказав проф. Андрієвський. Що це є продукт національної української правосвідомости, в звязку з матеріяльними умовами життя українського народу, підтверджується також і тим, що як „улиточні“, так і „уступочні“ записи є і досі постійним явищем у практиці українського народнього життя. Про вплив польського права тут не може бути й мови. Це старе українське право, яке впливало само на польське право (Вислицький, Вартський статути). Документально встановлено, що українці вже від XIV. в. вчилися по чужих університетах — у Падуї, в Сорбонні й ін. Звідти теж могли занести впливи, але щодо „улиточної“ та „уступочної“, то про це вказівок поки-що не маємо. Ці обидва договори є істотним українським предковічним славянським правом. Є вказівки, що „уступочні“ записи практикуються і в житті чехословацького народу. До 1842 року, коли наказом царя українське право Статуту, було заборонене, — воно в писаній формі осталося, як вимок, тільки для Чернигівської та Полтавської губ. Одначе селяни Київської і Подільської губ. фактично переводили в практику життя „улиточні“ й „уступочні“ записи, як своє звичайне право. Як „улиточна“, так і „уступочна“ є інститутами українського звичаєвого права.

Після голодівки політичних вязнів.

Українські політичні вязні, що перевели на днях голодівку у львівських Бриґідках, після наради з оборонцями припинили її, діставши від компетентних кругів запевнення, що слідство проти них буде прискорене і що їх відділять від звичайних злочинців.

Перші кроки еспанської републики.

Міністр закордонних справ Еспанії Леру заявив представникам преси, що републиканський уряд уважає своїм першим завданням у внутрішній політиці перевести земельну реформу. Велика земельна власність буде розпарцельована між селян за дуже малими оплатами. В травні в Еспанії відбудуться вибори до нового парляменту. Еспанська република думає вести супроти сусідів мирну політику. Уряд утворив окрему комісію для конфіскати всього майна королівської родини в користь безземельних.

ОСТАННІ ВІСТИ

БУРЛИВЕ ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Засідання сойму почалося в год. 10.30. В урядових лавках засів уряд із прем. Славеком.

Марш. Світальський після відчитання списку законів, ухвалених соймом у попередній сесії, зясував проект про залізничу позичку. Тут пос. Недзялковський просить додати до денного порядку внесення до закону про збори і пос. віча, над яким радили на попередній сесії, і внесення про самоврядний закон. Марш. Світальський не хоче приняти тому, що президент окреслив рямці теперішньої надзв. сесії. В звязку з тією заявою маршала зголошується до голосу голова Стр. Людового Руґ. Маршал каже, що позволить йому говорити лише в справі, яка є на денному порядку. Пос. Руґ: Треба буде зголосити внесення на заяву недовіря для маршала сойму. Марш.: Прошу. Пос. Вінярський хоче говорити про незгідність із конституцією. І з ним повторяється та сама історія. Пос. Вінярський серед галасу відчитує заяву свого клюбу. Маршал не позволяє читати. Галас зростає. Пос. Руґ подає заяву стенографові. Марш. заявляє, що не позволить її оголосити. Соціялісти й людовці встають і співають „О честь вам, панове, маґнати!“. При співі „Червоного прапору“ виходять зі салі.

Маршал далі веде засідання. Проект позичкового закону приняли в І. читанні й відіслали до комісії.

Найближче засідання в пятницю.

Після засідання опозиція зголосила внесення на висловлення недовіря марш. Світальському. Марш. Світальський просив віцемарш. Четвертинського, щоби проводив на найближчому засіданні.

Комісія приняла закон про позичку.

На засіданні соймової скарбово-комунікаційної комісії приняли проект закону про віддання шлесько-балтійської залізниці для експльоатації фр.-польській акц. спілці.

СПАРАЛІЖОВАНИЙ НА РОЗПРАВІ.

У Варшаві відбувається розправа проти ґен. Язвінського, обвинуваченого в надужиттях. Коли на салю війшов майор Жаєвський, який викрив надужиття ґен. Язвінський втратив притомність. У шпиталі ствердили, що наслідком нервового потрясення кров заляла Язвінському мозок і це спричинило параліж правого боку тіла й утрату мови. Ґен. Язвінському часом вертається притомність, одначе він нікого не пізнає. Смерть можлива, колиб розвинулося гостре запалення мозку.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА.

На залізничій стації Роґів вискочив товаровий поїзд та скотився з насипу. Товаровий поїзд, що їхав до Роґова, наїхав на розбиті ваґони. Льокомотива вискочила зі шин, а 18 ваґонів розбилося. Згинув кондуктор поїзду Салат, тяжко ранені машиніст Світ і конд. Петрисяк. Крім тих лекше ранені: 4. кондуктори, 2 машиністи і один помічник машиніста.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

23. квітня в Торуні впав військовий літак із висоти 600 м. Літак зовсім розбився, а пільот пор. Врала згинув на місці.

ГРАД І ГРОМИ.

У ночі 23. квітня над Станиславовом і околицею перейшла хуртовина з градом і громами. Заподіяла великі шкоди.

ПОЖЕЖА У НАДВІРНІЙ.

23. квітня в год. 2.15 в ночі вибухнула в Надвірній пожежа в крамниці Рехшталя. Вітер перекинув огонь на сусідні доми. Гасила місцева вогнева сторожа та станиславівська, яку завізвали телефонічно. Згоріло 9 домів, а в них 19 жидівських крамниць. Шкід є на ок. 250.000 золотих.

—o—

НОВИНКИ

— **Конфіската „Діла“.** Останнє (88) число „Діла“ підпало конфіскаті за переклад статті з польської преси п. з.: „На марґінесі процесу б. посла Ліщинського“. Це вже 22-а конфіската „Діла“ в цьому році.

— **Побитий гість у нашій редакції.** До нашої редакції прийшов Іван Кашуба з Туринки, пов. Жовква і показав нам при свідках сліди страшних побоїв, а саме: великі синяки на грудях і плечах. Кашуба оповідає, що його арештували поліцаї Токарський і другий т. зв. „Влодко“, як підозрілого у крадежі курки. Після ревізії оба ті поліцаї били арештованого і копали його чобітьми, щоби признався до вини. Кашубі не доказали таки ніякої провини і другого дня випустили на волю. Тому, що недавно головна команда польської поліції у Варшаві опублікувала виразну заборону бити арештованих під загрозою поважної кари, подаємо цей випадок з Туринки до відома компетентних властей, надіючись, що ця справа не промине безкарно. Крім цього побитий Кашуба вніс на обох поліцаїв судову скаргу.

— **Загальні Збори Сокола-Батька** відбудуться дня 26. IV. 1931 р. від год. 10. рано у власній домівці. Члени „С-Б.“, а також прихильники сокільської ідеї (а деякі з них вже вплатили більші датки на купно Українського Городу), повинні явитися на цих Зборах, щоби вислухати звіту за минулий рік, а заразом намітити програму діяльности на цей рік, наче переломовий в житті „С-Б.“, бо вже небавком чекають нас до вирішення справи важні, звязані з дальшим розвитком „С-Б.“ та всіх його членів у краю. При тому учасники довідаються, чому дотеперішні спільники в нашому Українському Городі не хочуть уже довше чекати на викупно, а домагаються фізичного поділу за належні їм невиділені паї.

— **Академія памяти П. Холодного.** Пригадуємо Вш. громадянству, що академія памяти пок. артиста-маляра Петра Холодного відбудеться дня 27. квітня в год. 8. веч. в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка при вул. Шашкевича, ч. 5. Адреси, призначені для відчитання на академії, надсилати на адресу голови Т-ва „Просвіта“ М. Галущинського, Ринок, ч. 10. Свято відбудеться з такою програмою: відкриття академії — промова посла М. Галущинського, реферат про життя й творчість Холодного — арт.-маляр Ю. Магалевський, відчитання адрес, сольовий спів арт. опери М. Масляка (Мартіні), хор. спів Т-ва „Сурма“. Вхід на салю за добровільними датками. Сподіваємося, що память покійного артиста, якого творчість найяскравіше розквітла за останні 10 літ в Галичині, громадянство вшанує як найчисленніше своєю присутністю.

— **„День Матери“.** В дні 10. травня ц. р. (друга неділя травня) припадає Міжнародне Свято Матери. В нашій суспільности святкують ріжні установи — головно школи, захоронки і читальні — цей день відповідними вокально-деклямаційними поранками та дитячими сценічними виставками. Щоби допомогти всім тим особам, які в тім році будуть орґанізувати це свято в честь Української Матери — повідомляємо, що багато потрібного матеріялу, як: деклямації та привіти для матерей, оповідання про материнську любов та самопосвяту, находиться в журналику „Світ Дитини“, ч. 5 (за травень) з років: 1930 і 1931. Один примірник тієї ґазетки коштує 1 зол. Кромі цього видало це видавництво 2 сценічні виставки, призначені на цей день, а саме: **„Свято Матери“** — картинка в 2 діях — пера Марії Козоріс-Бариляковоі. Ця картина надається для **міських** діточих гуртків, і є дозволена до прилюдних вистав рескриптом староства городського у Львові з дня 6. травня 1930 до ч. 216/оґ. прас. Ціна книжечки 60 сот. **„В Мамин День“** — сценічна картина в 3 діях, яку написала для **сільських** гуртків Іванна Блажкевичева. Ціна цієї книжечки 80 сот. Багато є осіб, що не знають куди звернутися за потрібними матеріялами. Тому звертаємо всіх інтересованих до видавництва „Світ Дитини“ (Львів, вул. Зіморовича, 3), яке служитиме потрібними вказівками та матеріялами.

— **На карти „Рідної Школи“, що звільняють від алькогольних напоїв з нагоди Празника Воскресення Христового** зложили в золотих отсі Вп. Громадяни: з **Рави Руської:** по 4: о. Твердохліб Антін і п. п. Лещуки; 3: д-р Лещій Павло; по 2: Совик Степан, д-р Кунців Іван, інж. Терпелюк Василь, дир. Білозор Василь, д-р Прийма Теодор, Букало Семен, д-р Малиняк Ярослав, д-р Богачевський Данило, дир. Процик Ксавер, дир. Падох Микола і п. п. Котовські; з **Підгороддя** біля Рогатина: Михаськів Гаврило 3. — Хто слідуючий?

— **Літературна нагорода міста Львова.** Комісія літературної нагороди м. Львова на засіданні 22. ц. м. ухвалила на рік 1931 нагороду в сумі 7.500 золотих авторові сензаційних повістей Станиславові Ґрабінському. Його повість „Демон Руху“, що обєднує в собі реалізм із фантастичними й містичними елементами мала серед польських читачів значний успіх.

— **Більшовицький посол наїхав на хлопця.** Більшовицький посол Овсієнко переїздив автом у Львові. На вул. Валовій шофер його потрутив 6-літн. Ів. Кивака. Хлопець легко контужений. Пос. Овсієнко вилеґітимувався та поїхав далі. Поліція списала протокол.

— **За вбивство команданта „Стшельца“.** В окружнім суді в Тернополі засудили Володимира Бамдаса і Петра Шайнюка на півтора року вязниці за те, що вони вбили команданта „Стшельца“ Франца Бриляка в Товстолузі, пов. Тернопіль, у хвилині, коли Бриляк вертав із забави. Справа вбивства мала причини особисті непорозуміння, але польська преса пише, що вбивники, як члени „Луга“, вбили Бриляка з політичних мотивів.

— **Пожежі. У Завалові** (пов. Підгайці) згоріло 11 хат і господарських будинків. Шкоди є на 50.000 зол. — У Ясениці Замковій (пов. Самбір) згорів тартак Осії Трава. Шкоди є більше як на пів міліона зол.

— **Авто переїхало хлопця.** У Кубичах (пов. Борислав) авто переїхало 7-літнього Богд. Болонного. Хлопець помер.

— **Повісився.** 61-літній Тома Процик із Панасівки (пов. Зборів) повісився в селі Гашуки (пов. Кремянець). Причина: незгода в подружому житті.

— **З життя буковинських українців.** Дня 17. ц. м. румунська жандармерія замкнула українську читальню в Шишківці закидуючи, що ця читальня веде антирумунську пропаґанду. Сталось це тому, що на святі в честь Шевченка в цій читальні промовець говорив про незалежну укр. державу, до якої входилаб і Буковина.

— **Німець заступатиме українців у Румунії.** Предсідник румунської ради міністрів запропонував німецькому послові Рудольфові Рандшльові заняти становище міністра для справ національ. меншин у Румунії. Рандшль пропозицію приняв і цей міністр, заступаючи в уряді національні меншини, заступатиме й українців.

— **Справлення помилки.** Через недогляд коректора у фейлетоні в ч. 86. „Діла“ п. н. „Слідами славних предків“ у третій колюмні зайшла немила помилка через пересунення протинка, а саме „папа Інокентій IV. прислав через посла Опізона і якою коронувався король Данило в 1253 р., в Перемишлі зберігся“ і т. д. Коректор протинку при даті 1253 р. викреслив і дав по Перемишлі — з чого вийшло, неначе король Данило коронувався в Перемишлі, замість — в Перемишлі зберігся триіраменний хрест і т. д.

З судової салі.

Пласт перед судом в Тернополі.

Дня 20. квітня ц. р. відбулася третя з черги розправа в городському суді в Тернополі проти членів виділу філії Краєвого Товариства опіки над українською молоддю, обвинувачених за провину з §§ 285, 286 а) і 287 а) карн. зак., поповнену тим, що на весні 1930 р. утворили і належали до тайного товариства Пласт. Обвинуваченi (до ч. спр. V кг. 2502/30) були: 1) Іван Болпар, ем. проф. гімн., 2) Стефанія Коропецька, жінка судді, 3) Ілько Посмітюх, прив. ур., 4) д-р Іван Яворський, лікар, 5) о. Іван Пасіка, катехит, 6) д-р Никифор Гірняк, прив. ур., 7) Ангелина Майкова, жінка промисловця, 8) Панько Чубатий, ем. ур. почт., 9) Михайло Опанович, коваль, 10) Роман Цегельський, прив. ур., 11) Осип Ковальський, прив. ур. і 12) Ярослав Тапчаковський, ем. проф. гімп. Обвинувачення опиралося на цьому, що всі згадані вище особи як члени управи, вели в Тернополі окрему пластову секцію при своїй філії для місцевої молоді, головно для учениць приватної гімназії „Рідної Школи". Ця пластова секція істнувала при філії явно і за дозволом властей аж до дня 26. вересня 1930, коли то з припоручення старости її зліквідовано на основі окремого рішення воєвідського уряду з 23. IX. 1930. Нині в Тернополі — як зрештою і всюди інде в краю — українського Пласту нема. Розправі проводив суддя Свистун, боронили обвинувачених адвокати посол д-р Степан Баран і д-р Олекса Олійник.

Оборона на попередній розправі поставила внесок на переслухання як свідка голови Товариства, ем. президента окружного суду п. Модеста Каратницького у Львові, на доказ, що Пласт істнував леґально аж до 26. вересня м. р. і що щойно того дня власти розвязали дальшу його діяльність. Суд допустив цей доказ і през. Каратницького переслухано в гор. суді у Львові 10. березня ц. р. в дорозі реквізиції, а на розправі в Тернополі ці зізнання відчитано в цілях оборони обвинувачених. З уваги на те, що процеси за пластову орґанізацію у нас в ріжних судах ще не покінчені, подаємо тут зізнання през. Каратницького, котрий як свідок зізнав у суді отсе:

Від осени 1920 р. досі є головою Товариства. Це Т-во від 1918 р. до 26. IX. 1930 провадило окрему орґанізацію для української молоді під назвою Пласт (скавт), опираючись на постанові § 3. уст. 2. статуту, затвердженого був. намісництвом у Львові рішенням з 18. VI. 1918 ч. 78.806/763/XIII., котра в незміненій формі увійшла до нового статуту, принятого до відома воєвідським урядом у Львові рішенням з 1. XI. 1923., ч. 18.844/23/13. Саме Т-во не основувало Пласту, тільки обняло Пластові відділи в краю, що повстали вже на кілька літ перед вибухом світової війни, а зробило це з ініціятиви тодішньої Краєвої Ради Шкільної. Істнуючі пластові відділи не були влучені в Т-во леґально і Кр. Рада Шкільна власне в ціли їх улеґалізування в порозумінні з управою Т-ва поручила цьому Товариству ведення Пласту рескриптом з 28. вересня 1918 ч. 26.677/18. Т-во утворило окрему секцію або комісію (§ 25 статуту), заряджуючи Пластом в цілому краю і видало для неї окремий реґулямін. Від тоді явно і леґально провадило воно пластову орґанізацію — у Львові безпосередньо, а на провінції, зокрема також в тернопільському повіті, через свої філії, а де їх не було, через мужів довіря, іменованих зпоміж членів Т-ва.

По утворенні польської держави Кураторія львівської шкільної округи повищого зарядження бувш. Кр. Ради Шкільної не відкликала. Навпаки: бл. п. куратор Собінський, на конференції, котра з його ініціятиви відбулася в його урядовій канцелярії, зі свідком і з о. Василем Лицеляком як першим заст. голови Т-ва в справі Пласту, заявив виразно, що повище зарядження Кр. Ради Шк. з 28 IX. 1918 р. ч. 26677/23 лишається в силі. Відповідно до постанови § 19. уст. 6. статуту делеґував він навіть як делеґата Кураторії до Головної Ради. Т-ва візитатора д-ра Михайла Коцюбу, котрого знова ця Рада делеґувала до Верховної Пластової Ради, що була начальною владою Пласту і він якийсь час брав у ній активну участь. Адміністраційні державні власти не робили перепон в діяльности Пласту. Пласт уживав пластових відзнак, відбував явно пластові вправи, уряджував походи за дозволом державних властей, будував оселі і закладав табори. Свідок чи о. В. Лицеляк або проф. С. Левицький як начальний комендант Пласту бували часто в справах Пласту в дирекції поліції, а пізніше в городському старостві і не стрічалися ніколи зі заказом цієї влади. Щойно рескриптом городського старостства у Львові з 26. вересня 1930., ч. Ст. 368/16/30 поручило старостство розвязання пластової секції, що і зроблено і про це оголошено в часописах так що нині пластова орґанізація не істнує.

По відчитанні повищих зізнань през. Каратницького, відчитано ще письмо тернопільського старостства з 26. IX. 1930 ч. 459 (тайне), як і письма філії до цього старостства у справах Пласту з 15. XII. 1928 і 12. XII. 1929 на доказ, що філія в справах пластової орґанізації працювала за відомістю і за згодою старостства. На внесок оборонця пос. д-ра Барана відступлено від переслухання як свідка комісаря поліції Августа Куделевича та замкнено доказове поступовання, після чого суддя проголосив присуд, увільняючи всіх обвинувачених від вини і кари.

Виборчі відгуки перед судом в Сокалі.

Нам прислано таке рішення городського суду в Сокалі з розправи проти постерункового Ґжеґожа Цигана:

Sąd grodzki w Sokalu dnia 3. lutego 1931. VII. Kg. 1371/30. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd grodzki w Sokalu przez sędziego grodzkiego Leona Gindę przy współudziale oskarzyciela publicznego i oskarzyciela posiłkowego Teodora Szczudły, Lwa Fedczuna i Michała Hrycaja, oraz kanc. Horodejczuka po rozpoznaniu sprawy Grzegorza Cygana, urodz. w r. 1900, religji rzym.-kat. żonatego, posterunkowego w Perespie, pow. Sokal, syna Piotra i Marji, oskarzonego o to, że dnia 7. listopada 1930 w Spasowie, będąc w służbie, znieważył czynnie Teodora Szczudłę oraz Michała Hrycaja, a nadto, że w dniu 18. października w tem samem miejscu znieważył czynnie Lwa Fedczuna — uniewinnia oskarzonego od oskarzenia. Koszty postępowania zasądza od oskarzycieli posiłkowych. Uzasadnienie: Na podstawie przewodu sądowego Sąd ustala następujące fakty: Dnia 1. XI. 1930 i 18. X. 1930 znieważono czynnie Teodora Szczudłę, Lwa Fedczuna, oraz Michała Hrycaja. Akt oskarzenia wskazał jako sprawcę oskarzonego. Oskarzony do winy się nie poczuwa i to dlatego, gdyż był do tego upoważniony, gdyż miał polecenie rozpędzać gromadzących się wieczorem, a nadto przeszkadzać lepieniu afiszów o treści antypaństwowej. Nadto dodaje, że zajście odbyło się w nocy. Sąd, ustalając dowody, przyszedł do przekonania, że oskarzonego należy uniewinnić od zarzuconego mu czynu. Przekonanie zaś swoje oparł na zeznaniach osk. posiłkowych, a częściowo na podstawie zeznań świadka Ilka Tkaczuka oraz Ludwika Soleckiego. Oskarzyciele posiłkowi zeznali bowiem, że stali w czasie krytycznym w towarzystwie innych kolegów i że było to wieczorem, zaś z zeznań świadka Tkaczuka wynika, że zajście z oskarzycielem Fedczunem miało miejsce o godz. 11-tej wieczór. Nadto św. Tkaczuk i Solecki stwierdzili, że w czasie krytycznym ludność nalepiała afisze o treści antypaństwowej i gromadziła się po drogach mimo zakazu Starostwa, że nie wolno chodzić po godzinie 8-ej wieczór. Wobec powyżej przedstawionego stanu rzeczy Sąd uznał, że oskarzony był obowiązany działać energicznie celem zapobieżenia niepokojom i nawet gdyby się zdarzyło, że w niektórym wypadku postąpił był energicznie, to należało takie postępowanie oskarzonego uznać za usprawiedliwione ze względu na jego stan nerwów. Z zeznań bowiem świadka Soleckiego wynika, że na oskarzonego 2 razy wykonano zamach rewolwerowy. Oskarzony bowiem stwierdza, że był przeciążony służbą ze względu na małą liczbę obsady posterunku, zaś św. Solecki podaje, że na osk. wykonano dwukrotnie zamach rewolwerowy. — Leon Ginda. Należyte wygotowanie potwierdza kierownik kancelarji Hordejczuk mp.

Убив жінку, чи ні?

В лютім ц. р. у львівськім суді перервано розправу проти б. адміністратора „Рідного Краю" Константина Богдана, обвинуваченого в убивстві своєї жінки в Закопанім, а дня 22. ц. м. ця розправа почалась наново. Підсудний далі твердить, що він не застрілив своєї жінки, що вона, як людина хора на легені, попадала в щораз то більшу депресію, і вкінці застрілилась сама. Причиною самовбивства була також заздрість, тому, що Богдан любив іншу, вдову Яворську, і жінка про це знала.

Свідки твердять, що коли у закопанській віллі впав стріл, вони вбігли до кімнати, хотіли ратувати жінку Богдана, але Богдан розганяв їх, і закривав умираючій жінці уста щоби вона не сказала, що це він убив її. Істнують також докази, що Богдан бив жінку, і хотів її позбутись. Другого дня розправи зізнавали дальші свідки.

Свід. Емілія Томсівна, кухарка в тій віллі, де застрілено жінку Богдана, зізнає, що самого стрілу не чула, тільки крик, потім вона вбігла до кімнати, де лежала вбита Богданова, і чула як Богдан кричав: „Та варятка взяла мій револьвер і застрілилась". Відтак Богдан виганяв усіх з кімнати, затикав умираючій жінці уста, і просив: „Не вмирай, жий моя жіночко! Я тебе буду дуже любити!" Олена Богданова ще жила, лежала біля ліжка на землі, стогнала, але до самої смерти не сказала вже й слова.

Свідок на просьбу предсідника трибуналу здіймає шапку, і на своїй голові показує на якім місці була рана на голові Олени Богдан від кулі.

Свід. Олена Забавова, покоївка віллі, де мешкала Богданова зізнала, що Олена Богданова була людиною лагідної і погідної вдачі, хоч з нахилом до хвилевих вибухів. Була побожна, щодня ходила до костела молитись. Ціла поведінка Богдана над трупом жінки вказувала на те, що Богдан сам застрілив її, і тільки вдавав, що йому жаль за нею. Перед самим випадком Забавова бачила, як Богдан швидко влетів до кімнати жінки, замкнув двері і вікна, а за хвилину впав стріл.

Підсудний Константин Богдан встає і заявляє, що свід. Забавова підчас трагічного випадку скористала зі замішання і взяла собі її дорогоцінности та що тепер в її зізнаннях є неточности, бо він не засланяв правою рукою уст жінки, тримаючи правою рукою голову умираючої. Уст жінки він не закривав, але розкривав її рот, щоби влити їй води до уст, бо вона падаючи, розтяла собі зубами язик і стиснула зуби так, що води не можна було влити.

Далі зізнаватиме лікар, що оглядав убиту Олену Богдан зараз по смерти і судові знавці. Підсудного боронять д-р Аксер і д-р Перацький.

Дописи.

ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНА. **(Культурно-освітна праця в селі Залавю).** Ще перед війною на кільканацять літ основано в Залавю читальню „Просвіти" (в 1898 році). Т-во розвивалося до війни дуже гарно. Доказом того було 150 членів читальні. При читальні істнувала крамниця, якої обороти виносили 20.000 корон річно. Також був при читальні громадський шпихлір, у якім було постійно 50 кірців збіжжа, яке в часі переднівку випозичували найбільше потребуючим. Заходами читальні вибудовано серед села памятник у честь Шевченка. Власного дому не можна було довгий час вибудувати, бо не було площі. Але й цю перешкоду згодом усунено: громада дарувала площу під дім читальні. Одначе тодішній війт, Прокіп Джавала, відобрав площу від читальні і віддав під будову латинського костела, якого й досі не вибудовано. Також було ще в селі т-во „Сокіл", якого члени брали участь у краєвім сокільськім злеті у Львові. Гарно розвивався і кружок „Сіль. Госп." під проводом найбільше заслуженого довголітнього управителя школи, Діонізія Рущицького, що закладав досвідні поля в громаді. Війна все була знищила. Але після війни помало приходиться, хоч і з перепонами, все відновляти. В 1921 р. відновлено читальню „Просвіти", яка гарно розвивається і з кожним роком здобуває більше членів. Громадянин Микола Янів дарував гарну площу коло церкви і на ній повинен стати скоро гарний чит. дім. Читальня тепер має понад 60 членів. При читальні є гарна бібліотека: 215 книжок, вартости 450 зол. Читальня передплачує кілька українських часописів, а крім того є членом кооперативи „Червона Калина" і дістає книжки, які дуже подобаються членам. Читальня є членом місц. кооперативи. Щодо ґазет у селі, то крім читальні передплачують люди приватно ще такі часописи: 1 „Громадський Голос", 1 „Новий Час", 3 „Неділю" й 1 „Діло" (священик). Один часопис приходить безплатно, а саме: „Селянин", якого читає великий аґітатор „одинки" в часі виборів, Гриць Підуства. При читальні зорганізовано в 1930 р. жіночу секцію. Ця секція має около 30 членинь, які сходяться що-неділі і свята та читають собі свій часопис „Жіночу Долю" і переводять між своїми членами ріжні збірки. Наприклад дістали були з „Жіночої Долі" стінний календар „Рідної Школи", то з тої нагоди перевели між собою збірку і зібрану квоту (6 зол.) вислали на „Рідну Школу". Честь таким жінкам! Другим т-вом, заложеним у 1926 р., є споживча кооператива. Вона має тепер 68 членів і як на тяжкі часи гарно розвивається. З чистих зисків завсіди дає на народні цілі. І так: від 1926 до 1929 р. виплатила на ріжні цілі 1972.49 зол., а саме: звороти членам: 793.97 зол., на місцеву читальню 762.52 зол., на кружок „Сіль. Гоосп." 80 зол., на культурно-освітні цілі 25 зол., на закупно площі під будову дому СУК у Теребовлі 50 зол., на українську захоронку в Теребовлі 45 зол., на „Просвіту" 132 зол., на „Рідну Школу" 45 зол. Крім того жертвує кооператива багато дрібніших датків: як на будову церкви, на коляду „Рідній Школі" і т. д. Отже за короткий час істнування досить значні суми. Ще є в Залавю т-во „Луг", яке на жаль (наслідком теперішніх обставин!), не може проявити такої діяльности, як треба. Великою перешкодою є брак дому, де наша молодь могла би гуртуватися. Ще є в селі кружок „Сільського Господаря". Він недавно оснувався, та все таки за короткий час набув швайцарську сонду і трокар, які дуже стають у пригоді членам і не членам. Коршми в селі нема.

Д-р Ст. Голований

СПОРТ

ЗАГ. ЗБОРИ УКР. СПОРТ. СОЮЗУ

В неділю 19. IV. ц р. відбулися Заг. Збори Українського Спортового Союзу у Львові По звітах і дискусії вибрано нову Управу Союзу у складі: д-р Дмоховський (голова), проф. Гайдучок, Клос, Рак, Гладкий, Жарський, Колодій, Паліївна, Сітницька й ін. — члени. В дискусії над пляном діяльности поставлено до нової Ради цілу низку домагань.

СХОДИНИ СИТКІВКОВОЇ СЕКЦІЇ УССК-у.

Взиваємо всіх членів ситківкової секції УССК-у, щоби явилися обовязково на сходинах, які відбудуться в суботу 25. квітня в год. 6.30 попол. в Академічнім Домі. До обговорення є справа токів (кортів), які на свою руку перебрав УССК і відчиняє їх в понеділок 27. квітня.

КОПАНИЙ МЯЧ ЗА КОРДОНОМ.

В мин. неділю відбулися у Празі Заг. Збори Чсл. Союзу копаного мяча, до якого належать дружини чеські, німецькі, мадярські, українські, жидівські й інші. Союз обєднує тепер майже 60.000 зорганізованих копунів, з чого на чехословаків припадає 38.914, на німців 15.079, а решта на членів інших народностей. Число товариств, що плекають копаний мяч, виносить у Ч. С. Р. 1.144. На жаль, у звідомленні не подано, скільки спорт. товариств і активних копунів мають закарпатські українці. Головою Чсл. Спорт. Союзу на цей рік вибраний знову проф. д-р Пелікан, а I. заступником голови є представник німців д-р Тшакерт.

В Білгороді відбулися при участи 10.000 видців міждержавні змагання між Югославією і Болгарією. Виграла Югославія 1:0 (1:0), яка є тепер на першому місці в конкуренції балканських держав.

У Берліні міжмістові змагання Берлін—Париж закінчилися перемогою Берліна 6:2. Видців 40.000. Суддя Чейнар з Праги.

Після недільної перемоги над дружиною Ліверпулю (3:1) здобув оконечно мистецтво англійської Ліґи льондонський клюб „Арсеналь".

МІЖНАРОДНІ ДУЖАННЯ В ЦИРКУ.

18-ий день турніру. Сасорський просить його звільнити від боротьби з Лє Фавром, тому, що має звих руки після вчорашньої зустрічі з брутальним Сен-Марсом. На його місце призначують Лє Фаврові на суперника Мартинова, що весь час у сильній переваз, після гарної оборони Лє Фавра, кладе його в 34-ій хв. переднім поясом. Зразкова, щодо мягкости і зручности була нерозіграна боротьба Стібора з Кляєм. Стібор був у виїмковій формі, весь час у наступі; двічі тримав Кляя довше в подвійнім нельсоні, з якого „чоловік-ґума" таки вилізав, як вуж. Сензацією вечора була рішаюча зустріч Штекера з Сен-Марсом. Сен-Марс не переставав надалі вживати недозволених хватів; коли вдарив двічі Штекера кулаком у живіт, цей двічі захитався і впав від болю. Жюрі признало переможцем Штекера і наложило 25 зол. кари на Сен-Марса (на бідних міста Львова). Публика була незадоволена такою чисто формальною перемогою Штекера і домагалася вільної американської боротьби. Коли Сен-Марс на закінчення суперечки вдарив ще Штекера в лице, кільканацять осіб із публики кинулося з палицями на брутального француза. На щастя, інші атлети перешкодили цій бійці. Зустріч манджурця Вайнури з українським моряком Судаковим не дала висліду. Те, що перший має у перевазі на силі, другий має на зручности. Пошоф після 6. хв. поклав поляка з Лодзі Ґурського хватом із переднього пояса.

Завтра (пятниця) борються такі пари: реванж Судакова проти Сен-Марса (до висліду), таксамо рішаюча Штекера з Мартиновим. Інші зустрічі: Пошоф—Вайнура, Ґурський—Лє Фавр, Кляй—Яґо.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

POLSKI KALENDARZ LEKARSKI na rok 1931. Rocznik VI. У змісті: Передмова, Терапевтичний бюлєтин, Кліматотерапія, Про проміння Рентґена, Лічення радом, Дієтика, Найчастіші лікарські заходи, Перша поміч в наглих випадках, Затроєння, Діяґностика й лічення туберкуліном, Ляборраторійні досліди, Гематольоґія, Протеінотерапія, Вказівки в справах вагітности і пологів, Перегляд важніших ліків і т. д. Видала книгарня „Новосці", Львів, Коперника 3.

ЖУРНАЛИ.

ТАБОР. Воєнно-літературний журнал. Вид. „До зброї". Каліш 1931. Ч. 15. Стор. 122, форм. 8°. Друкарня П. Шведе у Варшаві.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ, Wolna trybuna zachowawczej myśli państwowej. Tom X. Wydawca d-r Jan Bobrzyński. Warszawa, kwiecień, 1931. Зміст: Józef Czarnecki: O ducha polskiej konstytucji; Adam Romer: Iluzja solidaryzmu Europy; Michael: Świątynie masońskie; Jerzy Schimmel: Rentowność domów; S. L.: Towar dla konsumenta, czy konsument dla towaru; Jozef Jakubowski: Na marginesie akcji oddziaływania na zniżkę cen; Polites: Kryzys i życie nad stan; Jozef Tyszkiewicz: Radość życia.

Виказ жертв

на будову шпиталю ім. Митр. Андрея.

Виказ 23.

На будову шпиталю далі зложили: Еп. Ординаріят Філядельфія 1175 зол.; о. М. Оленьчук Брандфорт Канада 445 зол.; Запом. т-во жінок в Шікаго 657 зол.; 128 зол. пар. ур. Пустомити; по 100 зол. дек. ур. Перегінсько, Народ. Дім і „Віра" Перемишль; 80 зол. дек. ур. Галич; 70 зол. дек. ур. Товсте; по 50 зол. о. Іван Лушшин і Повіт. Союз Кооп. Щирець; по 45 зол. о. Біберович, Америка і Роман Шкарпович; 43 зол. „Просвіта" Різдвяни; 32 зол. пар. ур. Бібрка; 30 зол. М. Варшаба Клепарів; 35 зол. пар. ур. Мужилів; по 25 зол. „Просвіта" Доброгостів і громада Звенигород; 14 зол. пар. ур. Збараж; 13 зол. пар. ур. Любша; 10 зол. Тома Воляний Тернопіль; по 5 зол.: пар. ур. Соколівка, Журавно, Рахна, Рахиня, о. О. Біляк, о. Серединський Биків і о. І. Кінаш Стремільче; по 3 зол.: Союз Українок Зелена, Брацтво Сестер Галич, М. Бобиляк Сорока, пар. ур. Солонка і Дітківці; по 2 зол.: Дмитро Данилюк Ополе Люблинське, пар. ур. Розвадів, Берлоги, церква Завадів, Гавр. Панчук, Монастирок, Заставці і Помиковичі Малі. Дрібні датки 2 зол. 50 сот.

—o—

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 23. квітня 1931 року: масло експортове і десерове пріма 4·30 зол. за кільо; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·40 зол., копа яєць 5·40 зол.

Тенденція на масло зниджкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Пятниця, 24. квітня, година 7·30 веч. „Вікторія і її гузар".

Субота, 25. квітня, година 3·30 попол. Попис хореографічної школи Фалішевського; година 7·30 веч. „Масковий Баль".

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Пятниця, 24. квітня, година 7·30 веч. „Спір за сержанта Ґрішу".

Субота, 25. квітня, година 7·30 веч. „Спір за сержанта Ґрішу".

Малий Міський Театр:

Пятниця, 22. квітня, година 7·30 веч. „Інтерес з Америкою".

Субота, 25. квітня, година 7·30 веч. „Інтерес з Америкою".

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Зведена" (Маліцька, Зб. Саван).

КАСІНО: Звукова фільма: „Анна Хрісті" (Ґрета Ґарбо).

КОЛЬОСЕИ: „Чотири пера" (Клів Брук, Ноаг Бері).

ЛЕВ: Звукова фільма „Вічні дурні" (в жидівській мові) та додатки.

МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма „Пострах сальонів".

ОАЗА: Зв. фільма: „Украдене завіщання".

ПАЛЯС: Звукова фільма: „Злодій... кохання".

ПАН: Звукова фільма: „Поручник Арман" (Рам. Новаро).

ПАСАЖ: „Чорний туз". „Понад сніг".

ПРОМІНЬ: „Сурми кохання".

ФАТАМОРГАНА: „Льокомотива ч. 2393" (Льон Чаней).

ХИМЕРА: „Дівча з U. S. A (Анні Ондра).

СТИЛЕВЕ: „Вулиця гріху" (Янінґс).

УТІХА: „Їх четверо". „Дівча із Сінґапуру".

Програма радіо.

Пятниця 24. квітня 1931.

Варшава (1411,8) 20·15 Концерт Фільгармонії. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·25 Акордіоновий квартет. **Берлін** (419) 16·50 Легка музика. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 16·30 Концерт. **Відень** (516,3) 15·25 Капеля Вайса. **Будапешт** (550,5) 12·05 Концерт. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 15·00 Концерт. **Париж** (1724,1) 21·45 Концерт.

Субота 25. квітня 1931.

Варшава (1411,8) 16·45 Куток для молодих музичних талантів. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·45 Легка музика. **Берлін** (419) 16·05 Капеля Гутмана. **Рим** (441,2) 17·00 Концерт. **Прага** (486,2) 19·35 Дута орхестра. **Брюселя** (508,5) 21·00 Увертюри. **Відень** (516,3) 12·00 Концерт. **Будапешт** (550,5) 12·05 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 15·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 14·00 Концерт для дітей. **Москва** (1481) 12·00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця 24. квітня 1931.

12·10, 15·15, 16·15, 19·25, 19·55 Ґрамоф., 14·15 Госп. комунікат, 14·50 Фр. лекція, 16·15 Короткофилевий куток, 16·25 Авд. для хорих, 17·00 Госп. огляд, 17·15 „Мета, можливість і засоби досліджування природи", 17·45 Легка музика, 18·45 Всячина, 19·10 „В імені мовчазної кривди" фейл., 20·00 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Кооператива „Укр. Театр" у Львові — Укр Нар. Театр ім. І. Тобілевича в Станиславові.

Сьогодні:

24. IV. Чесна Сузанна.
25. IV. Ревізор.
26. IV. Гетьман Дорошенко.
27. IV. Переїздить театр до Городенки. — Репертуар оголошений буде в слідуючих числах. 1873

На „Рідну Школу" зложили в золотих ВП.: Філія Союзу Українок в Калуші 218·73 як чистий дохід з діточої забави; Службовики ПСК. Сокаль 10 з нагоди вінчання Тов. Павла Томчука; о Степан Онишкевич — Купновичі 10·50 як надзвичайний даток; Т-во „Будучність" — Львів 29·43, як збірку на сяченім; Наталія Галайчукова — Стрий 10, замість вінка на домовину сестрінка Степана Охримовича і кличе всіх членів родини і приятелів на довільну квоту; **замість святочних побажань:** Павло Івлушак — Оплуцко 5·05, о. Михайло Дороцький, Потелич 5, Іван Сухинський, Золочів 5, Омелян Тарнавський, Улашківці 3. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку **Головна Управа.** 1893

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.